

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, ЮЛИ 2009 ГОДИНА

Редовното наблюдение на потребителите, проведено от Националния статистически институт през юли 2009 г., показва повишаване на общия показател „доверие на потребителите” с 5.5 пункта, като относително повече нараства „доверието” на населението в селата - увеличение на показателя с 6.4 пункта при 5.0 пункта за населението в градовете (граф. 1).

По отношение на развитието на общата икономическа ситуация в страната през последните дванадесет месеца известна част от потребителите са променили спрямо април 2009 г. своите оценки от отрицателни към неутрални или положителни. Същевременно анкетата регистрира значително по-благоприятни очаквания за икономическата ситуация през следващите дванадесет месеца (граф. 2). (Балансовите показатели се повишават съответно с 4.1 и 16.9 пункта).

В сравнение с три месеца по-рано леко се подобрява оценката на потребителите при настоящата икономическа ситуация да се правят разходи за предмети с дълготрайна употреба и съответно по-влошена е оценката да се правят спестявания (граф. 3).

По-благоприятни спрямо април са оценките на потребителите по отношение на изменението на потребителските цени през последните дванадесет месеца (граф. 4). Традиционно мненията са, че цените са се повишили, но продължават да се увеличават тези, че цените не се променят или се понижават, в резултат на което балансовият показател пада с 11.8 пункта. По-малко негативизъм има и в инфлационните очаквания за следващите дванадесет месеца - 8.5 пункта подобрене на показателя (граф. 5).

По отношение на безработицата в страната през следващите дванадесет месеца вижданията се изместват също към по-умерените мнения - от „рязко ще се увеличи” към „слабо ще се увеличи”, „ще остане на същото ниво”, и дори в ниска степен към положителните - „слабо ще се намали”. Средното изменение на мненията е в посока на понижаване с 4.7 пункта на балансовия показател, което обаче не може да компенсира натрупаните негативни очаквания по отношение на безработицата, регистрирани при предходните две наблюдения през тази година, когато показателят скача съответно с 29.5 пункта през януари и с 15.9 пункта през април (граф. 6).

За промените във финансовото състояние на домакинствата през последните дванадесет месеца песимистите са повече от оптимистите и са почти толкова колкото преди три месеца (граф. 7). За следващите дванадесет месеца има нарастване на положителните очаквания по отношение на финансовото състояние на домакинствата - 4.4 пункта подобрене на показателя (граф. 8). Това обаче все още не е съпроводено с по-високи очаквания за спестявания, покупки на коли¹, покупка или построяване на жилище или подобрения в дома през следващите дванадесет месеца (граф. 9 и 10).

¹ При коментара на отговорите относно покупките (разходите) трябва да се има предвид, че въпросите се задават тримесечно, макар че тези покупки (разходи) се извършват от потребителите през по-голям период от време. Ето защо е нормално преобладаващите стойности на балансите на мненията да са трайно разположени в отрицателната зона на графиките, но значение за икономическия анализ има посоката на движение на балансите на мненията като индикатори за положителна или отрицателна промяна.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

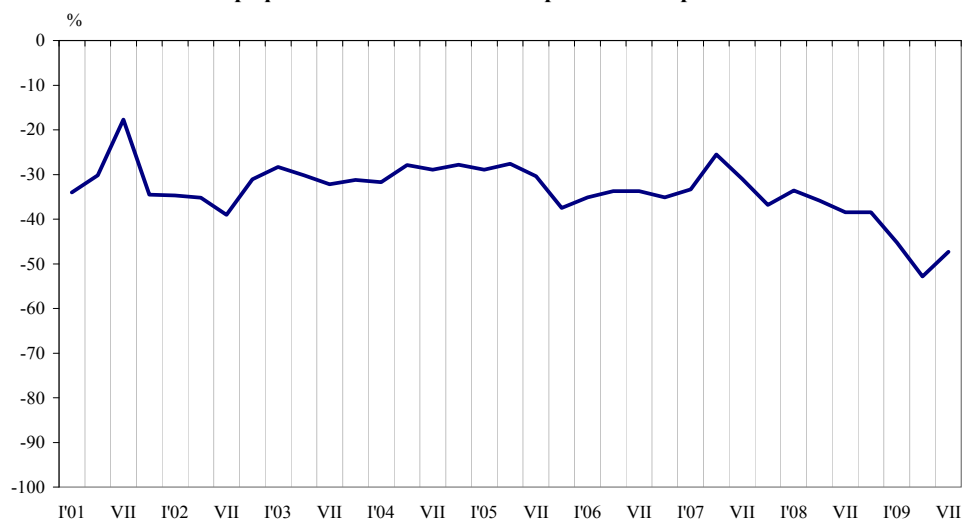
Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (153 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5.

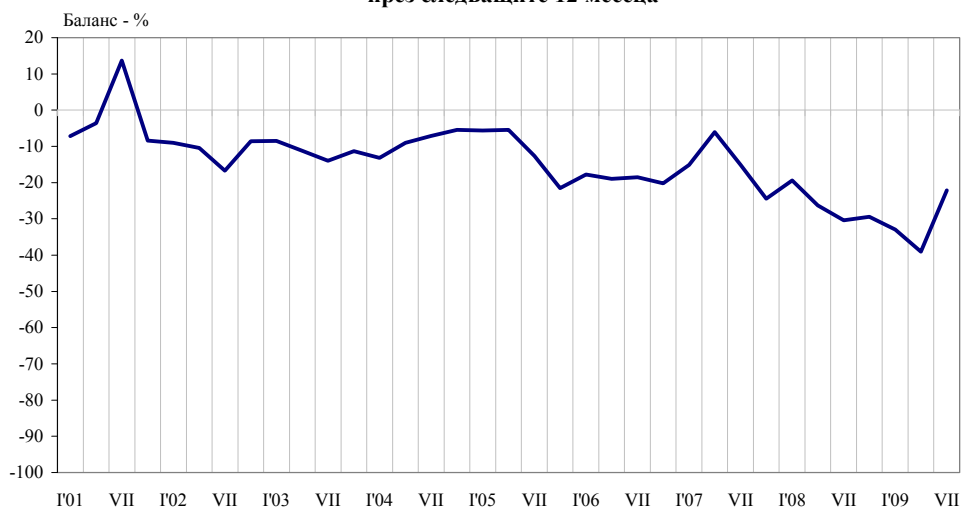
С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в “нивото на доверие” на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

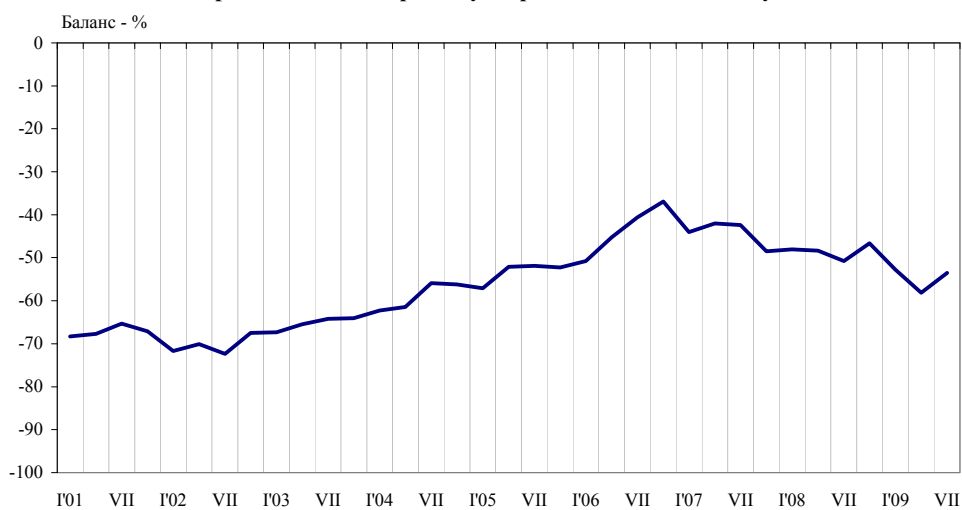
Графика 1. Показател на доверието на потребителите

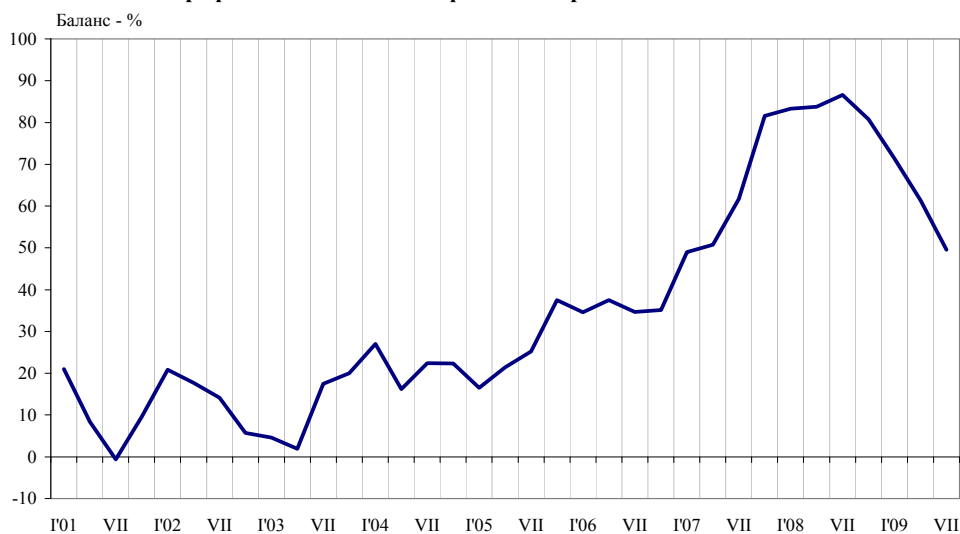
Графика 2. Очаквания за общата икономическа ситуация през следващите 12 месеца

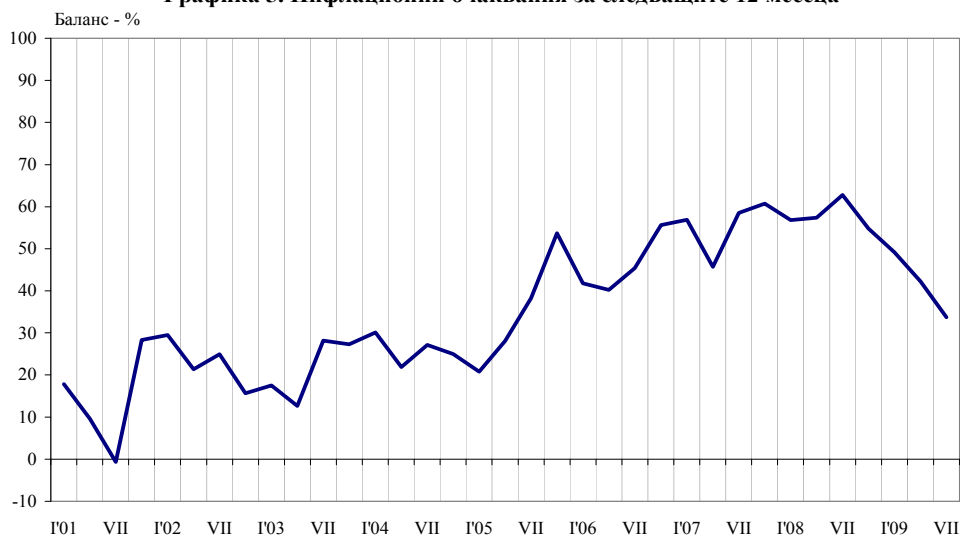
Графика 3. Оценка на предимството да се правят основни разходи за предмети с дълготрайна употреба в настоящата ситуация

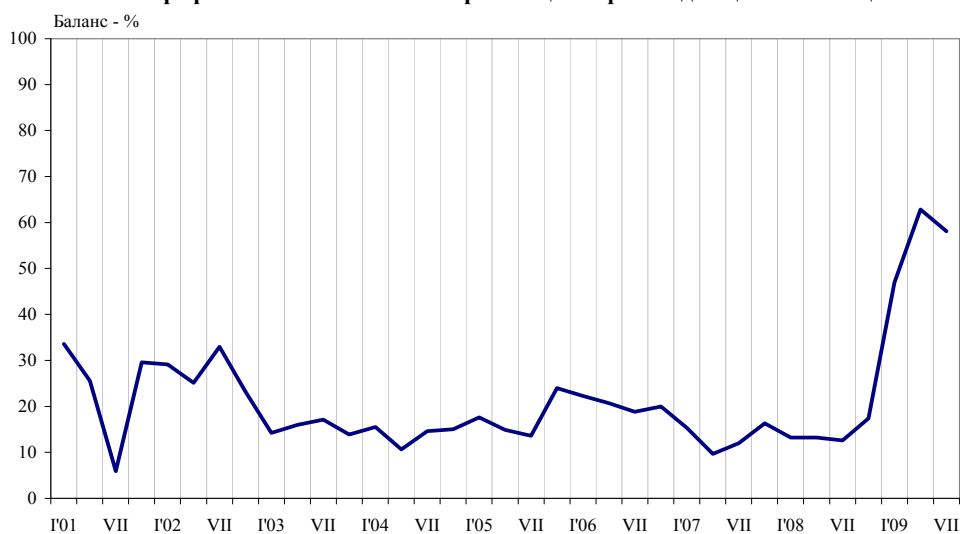
Графика 4. Оценка на инфлацията през последните 12 месеца

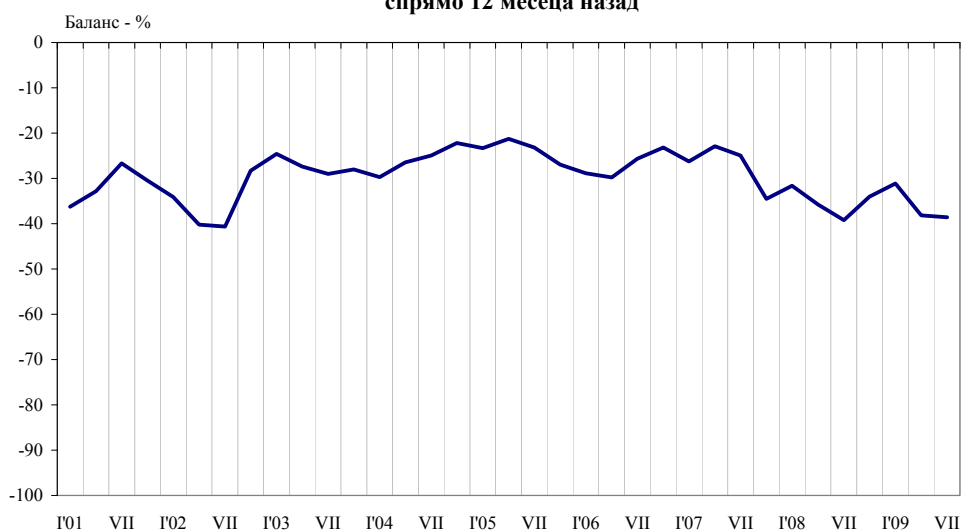
Графика 5. Инфлационни очаквания за следващите 12 месеца

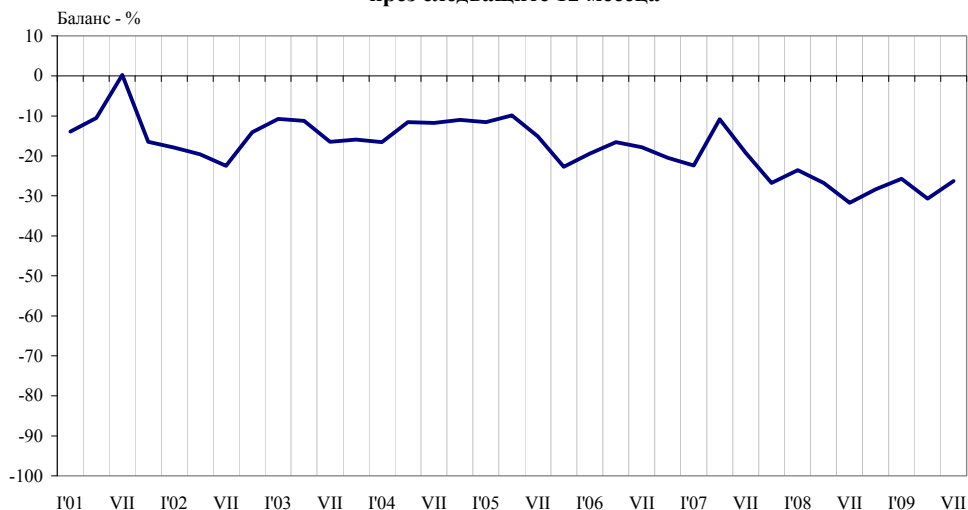
Графика 6. Очаквания за безработицата през следващите 12 месеца

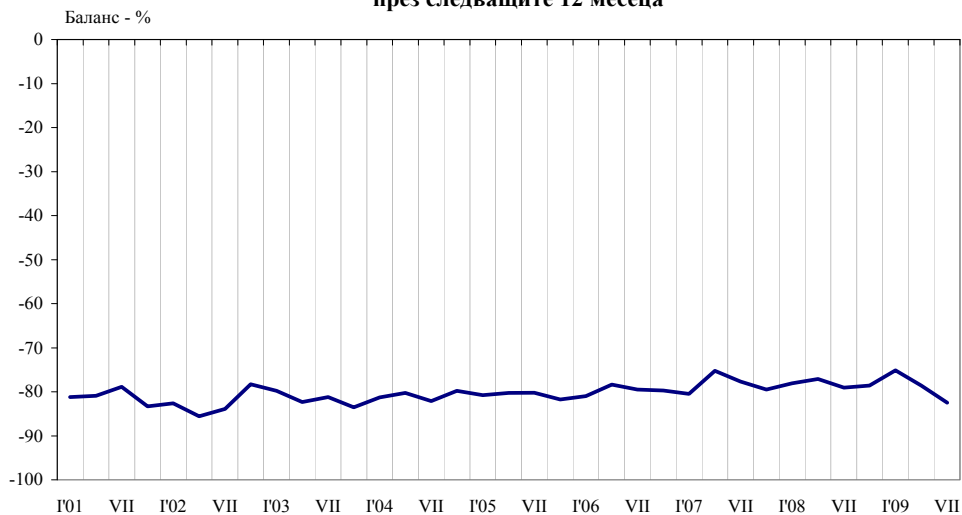
Графика 7. Оценка на финансовото състояние на домакинствата спрямо 12 месеца назад

Графика 8. Очаквания за финансовото състояние на домакинствата през следващите 12 месеца

Графика 9. Очаквана тенденция в спестяванията през следващите 12 месеца

Графика 10. Очаквания за покупка на кола през следващите 12 месеца

